

Mesurar allò intangible: els ateneus com a productors de valor social

Publicat per [Interacció](#) [1] el 02/10/2019 - 11:47 | Última modificació: 14/04/2026 - 15:19

El document *Com mesurar l'impacte social dels ateneus* no és només una proposta tècnica. És, en el fons, un intent de donar resposta a una qüestió pendent per a moltes polítiques culturals: com fer visible i operativa una dimensió —la social— que sovint es dona per suposada però que rarament es mesura amb rigor.

El punt de partida és clar. L'impacte social dels ateneus es defineix com el conjunt de conseqüències derivades de la seva interacció amb l'entorn, especialment aquelles que contribueixen a canvis positius i sostenibles. El problema és que aquests efectes són, en gran part, intangibles. La metodologia neix, precisament, de la necessitat de tangibilitzar-los.

La proposta s'articula en tres passos que revelen una certa manera d'entendre l'avaluació. Primer, la definició de l'àmbit d'estudi. No és un pas menor: implica acordar què s'entén per impacte social, què és un ateneu i quin territori es considera rellevant. Aquest esforç de definició posa de manifest que mesurar no és només recollir dades, sinó construir un marc compartit.

El segon pas és la construcció d'un dossier informatiu. Aquí apareix una idea important: la informació ha de ser accessible, flexible i útil per a l'entitat. No es tracta d'imposar un sistema extern, sinó de generar una eina que els mateixos ateneus puguin utilitzar de manera autònoma. L'avaluació es planteja com un procés, no com una fotografia puntual.

El tercer pas introdueix els indicadors. La seva funció no és només descriure, sinó permetre comparacions, seguiments en el temps i relacions amb altres territoris. L'estructura és àmplia: deu àmbits que van des de la composició social fins a la relació amb col·lectius vulnerables o el posicionament territorial.

El que emergeix d'aquesta arquitectura és una determinada concepció de l'ateneu. No només com a equipament, sinó com a node de relacions socials. L'impacte es vincula a la creació de xarxa, a la cohesió social i a la capacitat d'interacció amb el territori. En aquest sentit, el document reforça una lectura dels ateneus com a infraestructura social.

També és significativa l'opció metodològica de centrar l'anàlisi en el territori i no en segments poblacionals específics. Aquesta decisió simplifica el procés i el fa viable, però alhora limita la capacitat de capturar determinades desigualtats o impactes diferencials.

El document incorpora, a més, mecanismes d'autoavaluació de la qualitat de la informació, assumint que no totes les dades tenen el mateix grau de fiabilitat. Aquesta dimensió és rellevant perquè introdueix una idea de millora contínua i reconeix els límits del procés.

Llegit des de la política cultural, el document planteja una tensió interessant. D'una banda, ofereix eines per mesurar el valor social de la cultura. De l'altra, posa en evidència fins a quin punt aquesta mesura depèn de decisions conceptuals prèvies: què es considera impacte, què es vol fer visible i per a què.

La pregunta que queda oberta no és només com mesurar millor, sinó què implica començar a mesurar. És a dir, fins a quin punt aquesta operació transforma la manera com els ateneus —i les polítiques que els envolten— entenen el seu propi paper.

Departament de Cultura. Gabinet Tècnic; BCF Consultors

[Com mesurar l'impacte social dels ateneus \[2\]](#)

Categories: Manual, guia

Categories: Informes i documents

Etiquetes: avaluació de polítiques culturals

Etiquetes: equipaments culturals

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: recerca cultural

Etiquetes: polítiques culturals

Etiquetes: governança cultural

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/2019/tangible-allo-intangible>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/60_decultura_impacte_social_ateneus_1.pdf

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/8089>